

Artikkelen – fra beskyttet verdipapir til fellesgode

Om Open Access tidsskrifter og
NordBib-prosjektet, våre erfaringer og
hva vi ser i horisonten på nordisk basis.

Jan Erik Frantsvåg, UB-Tromsø

Den vitenskapelige artikkel

- Har en lang forhistorie frem til 1665
- En lang historie 1665–1995
 - Betydelige forandringer i form og innhold
- En komplisert nåtid 1995–2007
- En spennende (?) fremtid 2007–

Et veiskille

- Elektronisk publisering gjør det **mulig** å vurdere alternative produksjons-, distribusjons- og eierskapsformer for vitenskapelige tidsskrifter
- Økonomiske faktorer gjør det **nødvendig** å vurdere alternativene
- Dagens organisering medfører overføring av betydelige beløp fra vitenskapen til eierne av de kommersielle forlagene

Økonomi

– papir versus elektronisk

- Papirtidsskrifter har en betydelig kostnad for distribusjon per eksemplar
 - ❑ Om forlaget er kommersielt eller akademisk – det må nødvendigvis betales for tilgang
 - ❑ Tidligere fase: Forleggere stod for arbeid, akademia tok risikoen
 - ❑ Nå: Forleggerne tar alt – både risiko og profitt
- E-tidsskrifter har en neglisjerbar distribusjonskostnad per eksemplar

Økonomi

– akademia versus forleggere

- Akademia ønsker spredning
- Forleggere ønsker profitt
 - Oppnås i dagens modell ved å hindre spredning
 - e-publisering gjør det enklere å maksimere profitten

Veien fremover - alternativer

- Fortsette som før
 - Bli flinkere til å forhandle og presse priser
 - Kjøperkarteller
- Intensivere arbeidet med åpne vitenarkiver
 - Gir alternative tilganger til kommersielt publisert materiale
- Gå over til Open Access-publisering
 - Etablere nye tidsskrifter som er OA
 - Migrere eksisterende tidsskrifter til OA

Nordbib-prosjektet

- "Aiding Scientific Journals Towards Open Access Publishing"
 - Deltakere fra Sverige, Danmark, Finland og Norge
 - Utgangspunktet er en migreringsstrategi
 - Skal se på bl.a. økonomi og forretningsmodell, i tillegg til dataverktøy for administrasjon og publisering, metoder for markedsføring osv.
- Kortversjon NOAP
 - Nordic Open Access Publishing

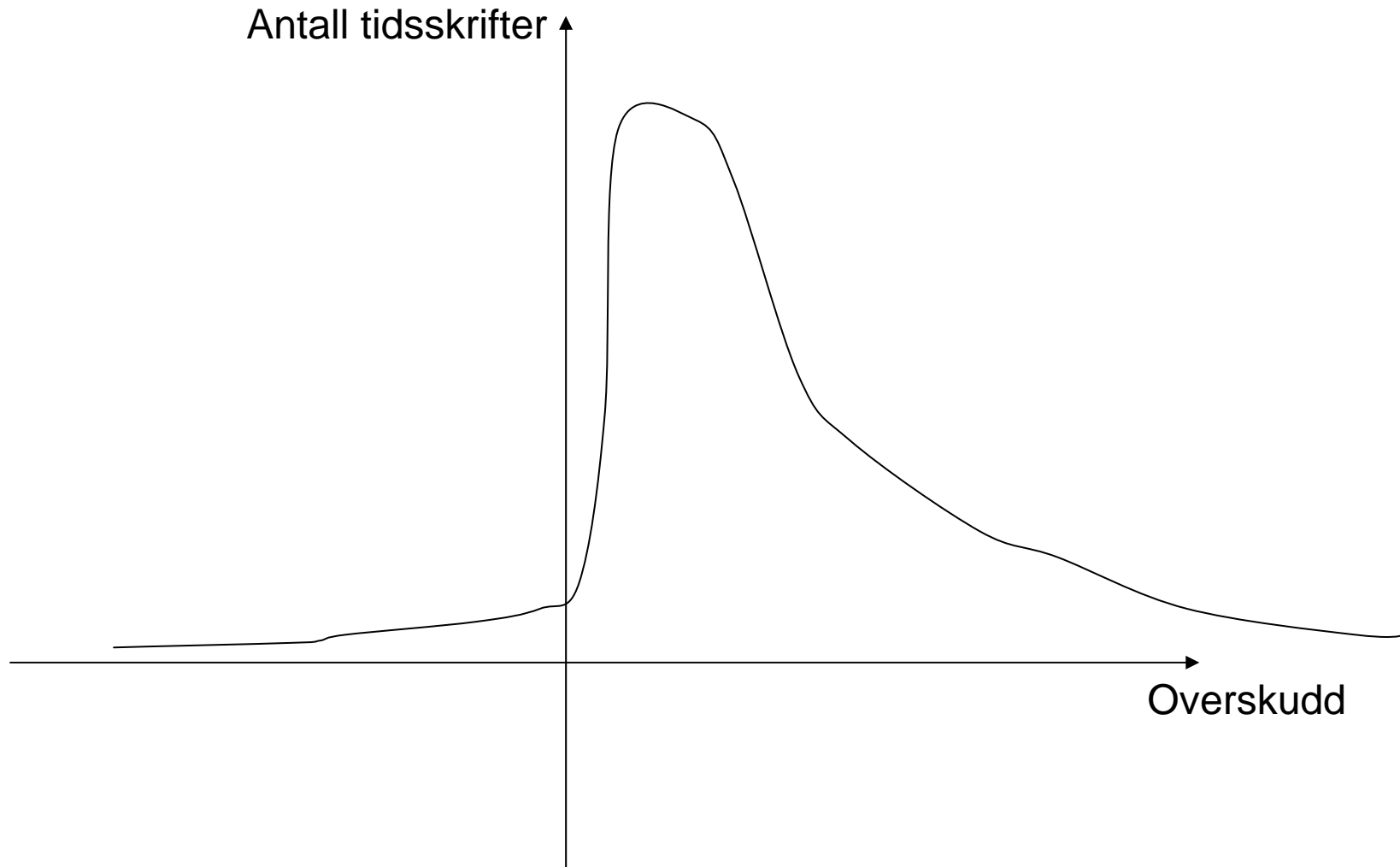
Status for OA-publisering i Norden

- NORDBIB-rapporten
 - ❑ Danmark 6 tidsskrifter
 - ❑ Finland 6 tidsskrifter
 - ❑ Norge 11 tidsskrifter (2 ved UiT)
 - ❑ Sverige 15 tidsskrifter
- Min korrigerete NORDBIB-oversikt
 - ❑ Danmark 1 tidsskrifter
 - ❑ Finland 6 tidsskrifter
 - ❑ Norge 5 tidsskrifter (2 ved UiT)
 - ❑ Sverige 10 tidsskrifter
- Noen nye har kommet til etter rapporten
 - ❑ Acta Didactica Norge (UiO)

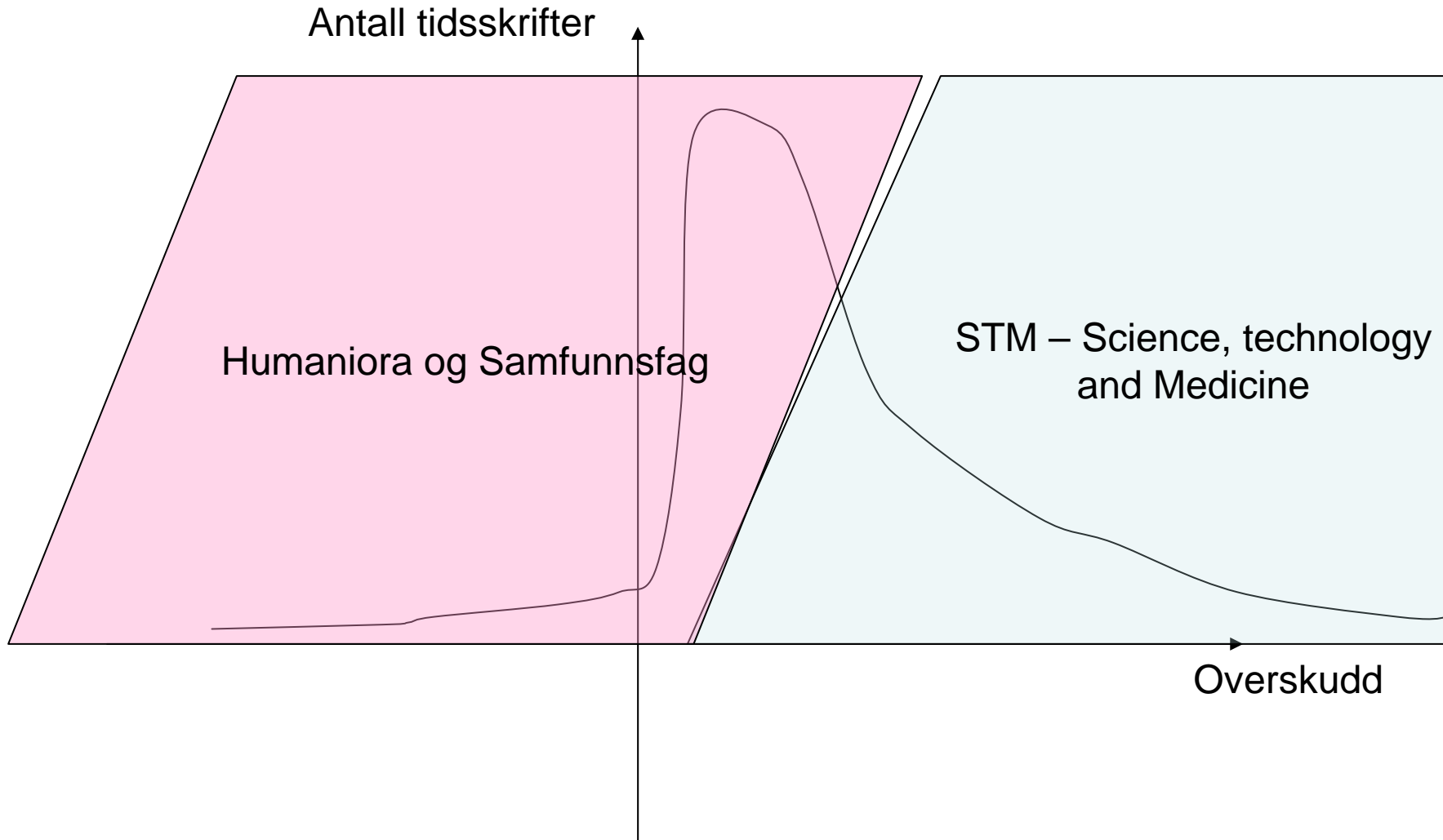
Migrering og NOAP

- Flere tidsskrifter er "i markedet" for migrering
- NOAP skal forsøke å få flere interessert
- Finland: TSV/Vetenskapliga samfundens delegation/Federation of Finnish learned Societies har et 80-talls tidsskrifter de skal arbeide med
- Danmark: Museum Tusulanums Forlag, et viktig dansk tidsskriftforlag, har et 15-talls tidsskrifter
- Vi (Tromsø) har i dag ett tidsskrift å arbeide med

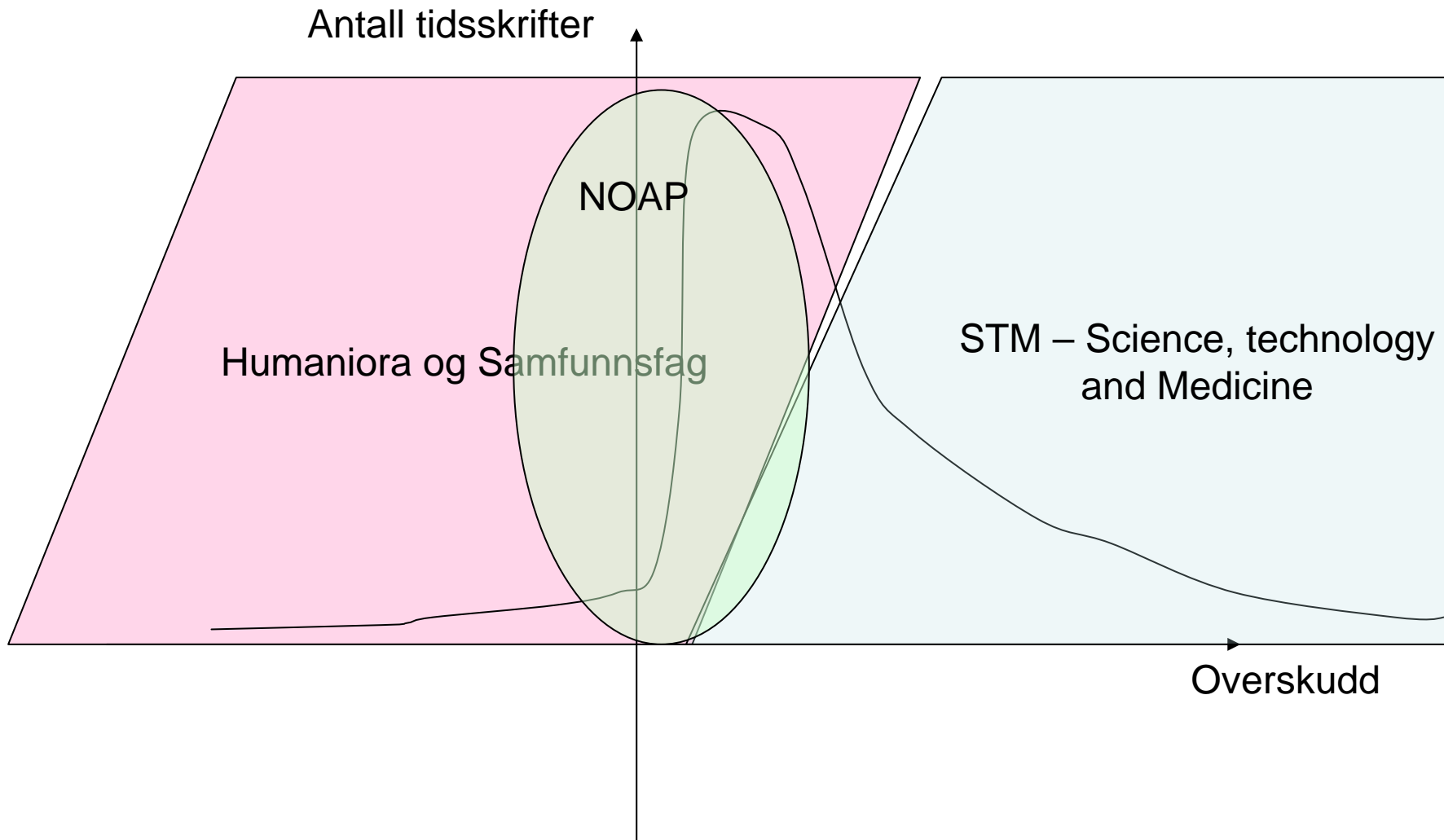
Hvordan ser tidsskriftmarkedet ut?

Hvordan ser tidsskriftmarkedet ut?

Hva vil NOAP konsentrere seg om?

NOAPs mål er bl.a. å:

- gjennomføre migrering av noen tidsskrifter
- beskrive forretningsmodellen de ulike tidsskrifter har valgt
- beskrive de økonomiske konsekvenser av overgangen
- dokumentere andre effekter av en overgang
- gjøre dokumentasjonen lett tilgjengelig på http://www.ub.uit.no/wiki/noap/index.php/Main_Page

Spørsmål?

Kontaktinformasjon:

Jan Erik Frantsvåg

janerik.frantsvag@ub.uit.no

tlf 77 64 49 50 mobil 995 06 207

Et eksempel fra den første tid

(1)

Numb. 1.

PHILOSOPHICAL TRANSACTIONS.

Monday, March 6. 1667.

The Contents.

An Introduction to this Treat. An Account of the Improvement of Optick Glasses at Rome. Of the Observation made in England, of a Spot in one of the Belts of the Planet Jupiter. Of the motion of the late Comet predicted. The Heads of many New Observations and Experiments, in order to an Experimental History of Cold; together with some Thermometrical Discourses and Experiments. A Relation of a very odd Monstrous Calf. Of a peculiar Lead-Ore in Germany, very useful for Essays. Of an Hungarian Bolus, of the same effect with the Bolus Armenus. Of the New American Whale-fishing about the Bermudas. A Narrative concerning the success of the Pendulum-watches at Sea for the Longitudes; and the Grant of a Patent thereupon. A Catalogue of the Philosophical Books published by Monsieur de Fermat, Counsellour at Tholouse, lately dead.

(10)

An Account of a very odd Monstrous Calf.

By the same Noble person was lately communicated to the Royal Society an Account of a very Odd Monstrous Birth, produced at *Limington in Hampshire*, where a Butcher, having caused a Cow (which cast her Calf the year before) to be covered, that she might the sooner be fatted, killed her when fat, and opening the Womb, which he found heavy to admiration, saw in it a Calf, which had begun to have hair, whose hinder Leggs had no Joynts, and whose Tongue was, *Cerberus-like*, triple, to each side of his Mouth one, and one in the midst. Between the Fore-leggs and the Hinder-leggs was a great Stone, on which the Calf rid: The *Sternum*, or that part of the Breast, where